

4. *Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.*

Sijain luovuttaminen Kivelän sairaalasta sairaille ja haavoittuneille sotilaille.

Suomen kaupunkien liiton sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten keskustoimikunnan anomuksesta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa terveydenhoitolautakunnan Kivelän sairaalassa tarkoitukseen käytettävänä oleviin huoneistoihin järjestämään ja mainitun liiton käytettäväksi antamaan 100 sijaa sairaille ja haavoittuneille sotilaille, ollen jokin määrä näistä sijoista varattava potilaille, jotka sairastivat tai joiden epäiltiin sairastavan tarttuvia tauteja, sillä ehdolla että liitto aikansa korvasi kaikki tästä johtuneet menot.

Kunnalliskodin väliaikaisen sairaalan voimassapito.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä joulukuun 2 päivästä tehdystä esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 4,807 markan 60 pennin määrärahan väliaikaisen sairaalan voimassapitoon kunnalliskodissa marras- ja joulukuun aikana.

Vahvistettaessa 1916 vuoden menosääntöä merkittiin ³⁾ siihen mainitun sairaalan voimassapitoa varten sauottuna vuonna määrärahoja kaikkiaan 58,675 markkaa.

Väliaikaisen tuberkulosisairaalan järjestäminen Hesperian entiseen kansakoulutaloon.

Väliaikaisen tuberkulosisairaalan voimassa pitämiseksi Hesperian entisessä kansakoulutalossa viiden kuukauden aikana vuonna 1916, tarpeellisen kaluston hankkimiseksi sairaalaan ja rakennuksen kuntoonpanettamiseksi osotti ³⁾ kaupunginvaltuusto mainitun vuoden menosäännön vahvistaessaan yhteensä 18,850 markkaa.

Kysymys vahingoittuneiden ja äkkiä sairastuneiden henkilöiden vastaanottolaitoksen perustamisesta Marian sairaalaan.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 29 päivänä 1912 antanut ⁴⁾ terveydenhoitolautakunnan toimeksi valtuustolle tehdä tšekäläisten olojen mukaan sovitettuna ehdotuksen ensi avun antamiseksi tapaturmissa ja äkillisissä taudintapauksissa, antoi lautakunta syyskuun 10:ntenä 1914 päivätyn esityksen ⁵⁾ asiasta. Siinä lautakunta, jolle sen asettama valiokunta oli antanut mietinnön asiasta, ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

lähinnä Marian sairaalan kirurgista osastoa sijaitsevaan ent. kulku-
tautipaviljonkiin mahdollisimman pian perustettavaksi vahingoittuneiden ja äkkiä sairastuneiden henkilöiden väliaikaisen vastaanottolaitoksen, jonka järjestäminen jätettäisiin Marian sairaalan hallituksen huoleksi; myöntää tämän paviljongin kuntoonpanettamiseksi 3,400 markkaa, tarpeellisten huonekalujen hankkimiseksi 800 markkaa sekä yksien rullapaarien ostoon 300 markkaa;

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 2 p. 22 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 13 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. — ⁴⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 104. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27.

vastaanottolaitoksen vuotuista voimassapitoa varten vahvistaa mietinnön oheisen, 17,274 markkaan 50 penniin päättyvän menosään-
nön; sekä

vahingoittuneiden ja äkkiä sairastuneiden henkilöiden kuljettami-
seksi vastaanottolaitokseen ja sairaiden kuljettamiseksi sairaaloihin
automobiileilla myöntää kerta kaikkiaan 30,000 markan määrärahan
kahden automobiilin ostoon, jotka sijoitettaisiin etusijassa Vironkadun
paloasemalle, mutta tarpeen vaatiessa muuhunkin tarkoituksenmukai-
seen paikkaan, ja joita saataisiin käyttää palomiehistön välityksellä,
sekä kahden autonkuljettajan vuosipalkkoihin y. m. 3,540 markkaa ynnä
automobiilien käyttö- ja kunnossapitokustannuksiin 1,500 markkaa.

Rahatoimikamari, jolta oli vaadittu lausuntoa asiasta, esitti kirjel-
mässä ¹⁾ huhtikuun 26 päivältä, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

kaupungin sairaankuljetustoiminnan uudistuksen toimeenpanta-
vaksi terveydenhoitolautakunnan ehdotuksen mukaisesti;

sitä tarkoitusta varten hankittavaksi kaksi sairaankuljetusauto-
mobiiliä yhteensä 30,000 markan kustannuksilla sekä palolaitoksen pal-
velukseen asetettavaksi kaksi autonkuljettajaa, jotka kumpikin saisivat
1,200 markkaa palkkaa, 150 markkaa vaatetusapua ja 420 markkaa
ruokarahoja vuodessa;

Marian sairaalaan perustettavaksi äkkiä sairastuneiden ja vahin-
goittuneiden henkilöjen vastaanottoaseman;

asemaa varten vahvistaa kirjelmän oheisen, terveydenhoitolauta-
kunnan laatiman menosääntöehdotuksen;

aseman huoneistoksi osottaa Kirkkomaankadun varrella sijaitse-
van Marian sairaalan entisen kulkutautipaviljongin, joka sentähden oli
kuntoonpantava ja sisustettava; sekä

käskeä terveydenhoitolautakunnan, kaupungin yleisten töiden hal-
lituksen ja palotoimikunnan kunkin 1916 vuoden menosääntöehdotuk-
sessa ottaa huomioon tämän johdosta tarpeelliset määrärahat.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto vallitseviin oloihin
nähdn jättää sen toistaiseksi lepäämään.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto Hel-
singin tullikamarille luovuttaa satama-aseman käytettävänä Katajano-
kan tullihuoneessa nykyään olevat kaksi huonetta.

Huoneiden luovuttaminen tullikamarille Katajauokan tullihuoneesta

Kirjelmässä marraskuun 4 päivältä mainitsi rahatoimikamari ku-
vanveistäjä V. Wallgrenin kamarilta tiedustelleen, suostuisiko kaupunki
antamaan Suomen kuvanveistäjäliiton käytettäväksi jonkin huoneen,
johon maamme kuvanveistäjät saisivat sijoittaa ne veistokuvateoksensa,
jotka he halusivat lahjoittaa kaupungille »Suomen kuvanveistäjäliiton
veistokuvamuseona» liitettäväksi kaupungin museoon, minkä ohessa

Sijan luovuttaminen veistokuvateoksille Hakasalnessa olevasta kaupungin museosta.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 25 p. 5 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 21 p. 18 §.

kuvanveistäjä Wallgren oli Helsingin kaupungille lahjoittanut kymmenen veistokuvateosta, ja esitti kamari, että kaupunginvaltuusto päättäisi vastaanottaa kuvanveistäjä Wallgrenin kaupungille lahjoittamat taideteokset sekä valtuuttaa museolautakunnan sijoittamaan ne ynnä muutkin veistokuvateokset, joita maamme kuvanveistäjät kaupungille lahjoittanevat, Hakasalmessa olevaan kaupungin museoon sikäli kuin tila sallii ja muuten katsotaan sopivaksi, mutta että sitä vastoin kysymys erikoisen huoneuston luovuttamisesta vastaiselle veistokuvamuseolle jätettäisiin toistaiseksi avoimeksi, kunnes erinäiset Hakasalmen huvilan käyttämistä koskevat kysymykset on ratkaistu.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ rahatoimikamarin esityksen.

Rauennut kysymys sotaväen kulkutautisairaalan perustamisesta Hesperian huvilaan.

Kirjelmässä huhtikuun 15 päivältä ilmoitti terveydenhoitolautakunta, että viime aikoina oli suuri joukko erilaisiin tarttuviin tauteihin sairastuneita, tänne sijoitettuun venäläiseen sotaväkeen tahi sotilashenkilöjen perheisiin kuuluvia henkilöjä lähetetty kaupungin kulkutautisairaalaan ja sinne otettukin. Tämä sairaala oli kuitenkin, eritoten eräitä tauteja, niinkuin tuhkarokkoa, tulirokkoa ja kurkkumätä sairastavain henkilöjen hoitoa silmällä pitäen, etusijassa tarkoitettu lasten hoitolaksi ja mahdollisuus sinne hoidettavaksi ottaa aikuisia henkilöjä oli sentähden varsin rajoitettu. Tämän johdosta ja kun tämän sairaalan sijat oli terveydenhoitolautakunnan mielestä etusijassa varattava kaupungin omille asukkaille, esitti lautakunta, että kaupunginvaltuusto läänin kuvernöörin välityksellä huomauttaisi asianomaiselle sotilaalliselle terveydenhoitoviranomaiselle, että olisi suotavaa, että erikoinen kulkutautisairaala järjestettäisiin tänne sijoitettua sotaväkeä varten.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto läänin kuvernööriltä anoa ryhdyttäväksi sen suuntaisen toimenpiteeseen, että valtio perustaisi ja sota-aikana kustantaisi erikoisen kulkutautisairaalan tänne sijoitettua sotaväkeä ja sotilasperheitä varten, sekä samalla ilmoittaa suostuvansa tarkoitusta varten antamaan valtion käytettäväksi Hesperian huvilan ynnä tarpeellisen pihamaan.

Sittemmin lähetti ³⁾ maistraatti kirjelmässä syyskuun 18 päivältä valtuustolle jäljennöksen k. senaatin siviilitoimituskunnan läänin kuvernöörille lähettämästä kirjeestä, jonka mukaan senaatti oli mainitun kuukauden 7 päivänä evännyt edellä mainitun kaupunginvaltuuston esityksen.

Määräraha tulli- ja satamarakennusten korjauksiin.

Tulli- ja satamarakennusten korjauksiin myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1916 vuoden menosäännön vahvistaessaan 7,800 markan määrärahan.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 9 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 17 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 5 p. 3 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti¹⁾ kaupunginvaltuusto kunnallisten työväenasuntojen korjauksiin yhteensä 2,800 markkaa.

Palolaitoksen rakennusten korjauksiin myönsi¹⁾ kaupunginvaltuusto 1916 vuoden menosäännön vahvistaessaan 6,550 markkaa.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti¹⁾ kaupunginvaltuusto poliisilaitoksen rakennusten korjauksiin 9,640 markkaa.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 200 markkaa erään Marian sairaalan höyrykattilan laittamiseksi haloilla lämmitettäväksi.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä myönsi³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,500 markkaa Marian sairaalan poliklinikkain lämminvesijohtojen uudistamiseen.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto lämmityslaitteen hankkimiseksi Marian sairaalan oppilaskoulu- rakennuksen porrashuoneeseen sekä sen yhteydessä olevia töitä varten 795 markkaa ynnä 200 markkaa lämmityksen toimittamiseen vuonna 1915, ja oli nämä menoerät maksettava valtuuston käyttövaroista.

Niinikään terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto 1,500 markan määrärahan semmoisen muutoksen tekemiseksi erääseen kulkutautisairaalan höyrykattilaan, että sitä voitiin lämmittää haloilla hiilien asemesta, ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,500 markan määrärahan edellä kerrotun tapaisen muutoksen tekemiseksi erääseen toiseen kulkutautisairaalan höyrykattilaan, jota työtä ei kuitenkaan saisi alottaa, ennenkuin se vuodenajan ja edelleen vallitsevan hiilienpuutteen johdosta oli havaittu aivan välttämättömäksi.

Edelleen myönsi⁷⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä käyttövaroistaan 1,200 markkaa Kivelän sairaalan tuberkulosipaviljongissa olevain kolmen hoitajatarhuoneen korjauksiin.

Kirjelmässä⁸⁾ kesäkuun 10 päivältä mainitsi rahatoimikamari kaupungin yleisten töiden hallituksen kamarille ilmoittaneen, että tehtyjen laskelmain mukaan Nickbyssä sijaitsevan kunnan mielisairaalan rakennuttamista varten myönnetty määräraha tuli ylitettäväksi sekä että 240,000 markan lisämääräraha tarvittiin rakennusyrityksen loppuun saattamiseksi. Asiaa koskevissa asiakirjoissa oli mainittu, että lisämääräraha rakennusyrityksen loppuun saattamiseksi oli etusijassa käynyt tarpeelliseksi sen johdosta, että alkuperäisessä, kaupunginval-

Määräraha kunnallisten työväenasuntojen korjauksiin. Määräraha palolaitoksen rakennusten korjauksiin. Määräraha poliisilaitoksen rakennusten korjauksiin. Määräraha Marian sairaalan höyrykattilan muutostyötä varten.

Määräraha Marian sairaalan poliklinikkain putkijohtojen uudistamiseen.

Määräraha Marian sairaalan oppilaskoulu- rakennuksen lämmitykseen.

Määräraha kulkutautisairaalan höyrykattilain muutostöitä varten.

Määräraha Kivelän sairaalan korjauksiin.

Lisämääräraha Nickbyn mielisairaalaan varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 8 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 19 p. 10 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 19 p. 18 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 13 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 8 §. —

⁷⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 8 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39.

tuuston vahvistamassa kustannusarviossa ei ollut otettu huomioon arvaamattomiin töihin tarpeellisia varoja. Yli ohjelman tarpeelliset arvaamattomat työt olisi kuitenkin pitänyt voida ottaa huomioon kustannuslaskelmaa laadittaessa. Kaupunginvaltuusto ei siis myöntäessään mielisairaalan rakennuttamiseen tarpeellisen määrärahan ollut saanut selvää tietoa kokonaiskustannuksista, minkä johdosta valtuustolta oli riistetty mahdollisuus perin pohjin arvostella asiaa taloudelliselta kannalta. Annetusta selvityksestä oli tosin käynyt ilmi, että sairaalassa, jossa ohjelman mukaan tuli olla sijaa 300 potilaalle, oli osottautunut olevan niin runsaasti tilaa, että laitos varsin hyvin voi vastaanottaa 350 potilasta sairaalan terveydellisten olojen siitä kärsimättä. Tämä oli tosin edullinen tulos sinänsä, mutta antoi toiselta puolen vähemmän edullisen todistuksen laaditun ohjelman ja sen pohjana olleiden laskelmain luotettavuudesta. Asian nykyisellään ollessa ja kun oli todettavissa, että rakennustoimikunta ei ollut saattanut itseään syy-pääksi tuhlaukseen, näytti pyydetty lisämääräraha olevan myönnettävä ja osotettava maksettavaksi 1911 vuoden obligatsioonilainasta, samoin kuin oli ollut laita muidenkin mainitusta sairaalarakennushankkeesta olleiden kustannusten.

Rahatoimikamari esitti:

kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että 1911 vuoden obligatsioonilainasta osotetaan 240,000 markkaa lisämäärärahasi Sipoossa olevan kunnan mielisairaalan rakennuttamista varten; sekä

että varsinainen valtuusto saa toimekseen hankkia mainitulle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen;

samoin kuin varsinaisen kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että ne Sipoossa olevan kunnan mielisairaalan rakennustyötä varten hankitut työkalut, joita ei käy edullisesti myyminen, korvauksetta siirretään kaupungin varastoon.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyä rahatoimikamarin esityksen, sikäli kuin sen johdosta oli tarpeen toimenpidettä lisätyn valtuuston puolelta.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti²⁾ sen jälkeen:

hankkia k. senaatin vahvistuksen lisätyn kaupunginvaltuuston päätökselle edellä mainitun lisämäärärahan myöntämisestä; sekä

ne puheena olevan mielisairaalan rakennustyötä varten hankitut työkalut, joita ei voitu edullisesti myydä, kohtuullisesta hinnasta siirrettäväksi kaupungin varastoihin ja vastaavan suuruisen määrärahan merkittäväksi 1916 vuoden budjettiin.

1916 vuoden menosääntöön merkittiin³⁾ edellä mainittu 240,000

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. marrask. 2 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 1 §.
— ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §.

markan lisämääräraha sekä Nickbyn mielisairaalan rakennustyöstä jäljelle jääneiden työkalujen lunastamiseksi 9,606 markkaa 45 penniä.

Kaupungin sairaalain korjauksiin osotti¹⁾ kaupunginvaltuusto 1916 vuoden menosäännön vahvistaessaan 55,000 markkaa.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan toukokuun 13 päivänä 1913 antanut²⁾ erikoiskomitean toimeksi lähemmin valmistella kysymystä tuberkulosia sairastavain henkilöjen sairaalan rakentamisesta sekä sitä varten hankkia luonnospiirustukset ja kustannusarvion ynnä ehdottaa sairaalan paikan, antoi komitea asiasta toukokuun 20:ntenä 1915 päivätyn mietinnön³⁾. Siinä komitea esitti m. m. seuraavaa:

Edellyttäen että sairaalan paikaksi olisi valittava laajahko alue paikkakunnalta, missä ilma oli puhdasta ja terveellistä, hiekkamaalla havumetsässä etelään viettävällä rinteellä, tuulilta suojassa olevalla paikalla, jonkin matkan päässä rannikosta eikä liian loitolla kaupungista, sekä että sairaala olisi mikäli mahdollista rakennettava kaupungin omistamalle maalle, jottei olisi erityisiä menoja maan hankinnasta ja jotta vesijohto sekä muita mukavuuksia olisi käytettävänä, oli komitea tutkiakseen tuberkulosisairaalan rakentamisen mahdollisuutta käynyt neljällä eri paikalla. Kun yhtäkään näistä paikoista ei ollut havaittu tarkoitukseen sopivaksi, oli komitean täytynyt ulottaa tutkimusalueensa loitommaksi kaupungista, ja se olikin onnistunut löytämään kaikin puolin erittäin sopivan paikan Tuusulan pitäjistä Väfvarsin kruununvirkatalon maalta lähellä Helsinginpitäjän rajaa. Noin 24—25 kilometrin päässä Helsingistä ja Helsingin—Hämeenlinnan maantien varrella oli virkatalon maalla korkea, vankkaa mäntymetsää kasvava hiekkakangas, joka oli alaltaan noin 75 tynnyrinalaa. Maantietä leikkasi tältä kohden Korson rautatienasemalle vievä noin 4 kilometrin pituinen tie. Mikäli vesijohtolaitoksen johtaja A. Skog joka komitean jäsenten kera oli tutkinut puheena olevaa paikkaa, oli ilmoittanut, oli paikalta saatavissa riittävät määrät hyvää vettä. Mitä tuli mahdollisuuteen täältä hankkia tarpeellinen alue Helsingin kaupungin tuberkulosisairaala varten, oli komitea saanut tietää, että Väfvarsin majoitusmestarinvirkatalo, joka oli A. J. Winqwistillä vuokralla tammikuun 1 päivään 1927, haitatta voi luovuttaa puheena olevan maa-alueen sekä ettei käyne vaikeaksi joksikin pitemmäksi ajaksi ja kenties vuokravapaasti kruunulta saada vuokratuksi sairaalalle tarpeellista maata puheena olevalta paikalta. Tällaisen sopimuksen aikaansaamista helpotti se seikka, että tammikuun 15 päivänä 1915 annetun armollisen asetuksen kautta oli toimeenpantu sellainen muutos

Määräraha sairaalain korjauksiin.

Kysymys tuberkulosisairaalan rakentamisesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. — ²⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 50 ja 51. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 37.

valtion virkatalojen vuokrauksesta aikaisemmin voimassa oleviin määräyksiin, että nyttemmin virkatalon osankin kävi vuokralle antaminen, minkä ohessa samassa asetuksessa säädettiin, että kaikki sellaiset alueet, jotka olivat valtiolle tarpeelliset tai jotka katsottiin tarkoituksemukaiseksi erottaa asetuksen säännösten alaisuudesta, pysytettiin valtion välittömässä hoidossa tai annettiin vuokralle erityisin ehdoin. Nykyisen vuokramiehen puolelta ei maan erottaminen myöskään kohdannut estettä. Hän oli päin vastoin komitealle julkilausunut tyytyväisyytensä sen johdosta, että hän vastaisessa laitoksessa saisi menekkiä virkatalon tuotteille.

Komitea oli edellyttänyt sairaalaan olevan otettava kaikissa keuhkotuberkulosin vaiheissa olevia potilaita, niiu huoltola- kuin parantolahoitoakin kaipaavia, sekä lastenosaston sijoitettavaksi eri rakennukseen. Komitealta saamansa tehtävän mukaisesti oli sen jäsen herra Tarjanne laatinut puheena olevalle paikalle rakennettavan tuberkulosisairaalan luonnospiirustukset. Nämä piirustukset oli komitea hyväksynyt ja niiden mukaan rakennettaisiin: nelikerroksinen päärakennus, jossa olisi 170 sairassijaa sekä lääkärrien ja hoitajatarten huoneet, lepohalleja, ruokasaleja, käsityösaleja, kanslia, keittiö, leipomo, kylpyosasto y. m.; lastenpaviljonki, jossa olisi 5 huonetta 30 lapselle ja 2 yksityishuonetta sekä hoitajatarten huoneet, lepohalleja, ruokasali, keittiö, kylpyhuone y. m.; rakennus, jossa olisi asunnot yli- ja alilääkärille sekä toimitsijalle; rakennus, jossa olisi höyrykattilahuone, pesulaitos y. m.; rakennus, jossa olisi puusepänpaja sekä asunnot palvelijastolle; portinvartijan tupa; ulkokuonerakennus, jossa olisi ruumis- ja ruumiinavaus-huone, vaunuvaja y. m.; sauna sekä paja.

Kustannukset mainittujen rakennusten teettämisestä oli laskettu 1,696,000 markaksi; kalustoa y. m. varten tarvittaisiin lisäksi 256,000 markkaa.

Oheen pannen edellä mainitut luonnospiirustukset komitea huomautti että, jos tuberkulosisairaala päätettiin komitean ehdottamalle paikalle rakentaa, olisi hakemus Väfvarsin virkataloon kuuluvan maan saamisesta käytettäväksi tähän tarkoitukseen mahdollisimman pian annettava k. senaattiin, jottei paikkaa käytettäisi muuhun tarkoitukseen.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto lähettää komitean mietinnön komiteaan, joka oli valtuustolta m. m. saanut toimekseen antaa selvityksen kaupungin lähi-aikaisesta laajennettujen tai uusien sairaanhoitolaitosten tarpeesta.

Vastamainittu komitea antoi sittemmin asiasta marraskuun 9:ntenä päivätyn mietinnön²⁾. Siinä komitea mainitsi pääasiassa yhtyvänsä terveydenhoitolautakunnan asettaman komitean mietinnössä³⁾ esitet-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 18 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 63. — ³⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 44 ja seur.

tyihin näkökohtiin. Komitea oli katsonut olevan eräiltä kohdin täydentäminen viimeksi mainitussa mietinnössä esitettyä tilastoa sekä siinä mielessä laatinut eräitä tilastotauluja.

Esillä olevan selvityksen nojalla oli komitea havainnut, että kunnan vähävaraisia keuhkotautisia varten olisi viivyttelemättä rakennettava hoitolaitos, jossa olisi tilaa vähintään 200 potilaalle sekä tilaisuutta vastaisiin laajennuksiin. Vastaiselle sairaalalle ehdotettua paikkaa Väfvarsin sotilasvirkatalon maalla piti komitea onnistuneesti valittuna ja kaikista kaupungin ympäristön paikoista parhaiten sopivana tarkoitukseen. Lähemmän selvityksen saamiseksi puheena olevaa tarkoitusta varten pyydettyä alueen pinta-alasta ja piirirajoista oli komitea hankkinut paikan tiluskartan sekä maanmittarilla mittauttanut erikoiskomitean mainitseman alueen, jonka pinta-ala oli 39.23 ha. Oli kuitenkin näyttänyt tarpeelliselta hiukan laajentaa sairaala-alueita sopivamman luonnollisen rajan saamiseksi sekä vapaan alueen varaimiseksi sairaalan ympärille kaikkien tapausten varalle. Komitea sen tähden ehdotti, että lisäksi sairaala-alueeseen hankittaisiin sen itäpuolelta 10.66 ha:n laajuinen ala, joten sairaala-alue kaikkiaan käsittäisi 49.891 ha.

Komitea oli edelleen tarkastanut teetetyt luonnospiirustukset sekä kustannusarvion. Nämä piirustukset, jotka kaikissa pääkohdissaan olivat terveydenhoitolautakunnan alkuperäisessä mietinnössä esitetyn ohjelmaehdotuksen mukaiset, eivät olleet aiheuttaneet muistutuksia komitean puolelta. Komitea ei kuitenkaan ollut katsonut voivansa välittömästi kaupunginvaltuustolta hankkia vahvistusta esillä olevalle rakennusohjelmalle, vaan ehdotti, että se sitä ennen jätettäisiin asiantuntevaa tarkastusta varten kaupungin vastaiselle sairaalaylihallitukselle, koska ylihallitus kohdakkoin ryhtynee toimimaan ja tämän asian tulisi sen työohjelmassa olla huomattavimpia ja tärkeimpiä. Sittenkuin tämä työ oli suoritettu, tulisi rahatoimikamarin valmistella asiaa taloudelliselta kannalta, jolloin myös olisi esitettävä seikkaperäinen likimääräinen selvitys sairaalan vuotuisista käyttökuluista. Rahatoimikamari hankkisi sitten kaupunginvaltuustolta yleisen vahvistuksen rakennusyritykselle, minkä jälkeen valtuusto tekisi päätöksen lopullisten pää- ja työpiirustusten laatimisesta sekä rakennustyötä ja kustannusarviota varten tarpeellisen muun erikoisselvityksen hankkimisesta. Näiden piirustusten ja selvitysten pohjalla sitten laadittaisiin lopullinen kustannusarvio, joka piirustusten kera alistettaisiin kaupunginvaltuuston vahvistettavaksi, jolloin tarpeellinen rakennusmäärärahaakin hankittaisiin.

Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

k. senaatille tehdä alistuksen Tuusulan pitäjän Ruotsinkylässä sijaitsevaan Väfvarsin sotilasvirkataloon n:o 11 kuuluvan, mietinnön

oheiseen karttaan piirretyn, 49,891 hehtaarin laajuisen maa-alueen luovuttamisesta Helsingin kaupungille tuberkulosia sairastavain henkilöiden sairaalan paikaksi sekä muutoin sillä ehdolla, että kaupunki saa maksutta käyttää aluetta niin kauan kuin kunnan sairaanhoitolaitosta siellä pidetään voimassa; samoin kuin

tuollaisen sairaalan rakennuttamiskysymyksen muun valmistelun toimitettavaksi sillä tavoin kuin komitea oli esittänyt sekä asianmukaisesti huomioon ottamalla asian kiireellinen laatu.

Asiaa uudestaan esiteltäessä hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto viimeksi mainitun komitean esityksen.

Määrärahoja kaluvajan y. m. teettämiseen sekä korjaustöiden toimittamiseen kunnalliskodissa.

Vahvistaessaan 1916 vuoden menosäännön osotti²⁾ kaupunginvaltuusto erään kaluvajan laajentamiseen ja kahden palopostin teettämiseen Forsbyn kunnalliskodissa 2,200 markkaa sekä mainitun kunnalliskodin korjauksiin 8,800 markkaa.

Koulutalon teettäminen ruotsinkielistä kansakoulua varten.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 28 päivänä 1913 päättänyt³⁾ m. m. kansakoulutalon rakennettavaksi Meilansin sekä rajakkaisten kaupunginosien kaupunginasemakaavaehdotuksessa koulutalon tontiksi varatulle paikalle Töölön pohjoisosaan ruotsinkielistä kansakoulua varten, lähetti rahatoimikamari kirjelmässä⁴⁾ tammikuun 28 päivältä valtuustolle mainitun koulutalon luonnospiirustukset. Näiden piirustusten mukaan käsitti koulutalo 10 luokkahuonetta, laulu- ja piirustussalin, veistosalin, voimistelusalin, pukuhuoneen, tarpeelliset opettaja-, kanslia-, työaine- ja virkistyshuoneet, vahtimestarin asunnon y. m.

Kirjelmän oheisen kustannusarvion mukaan oli koulutalosta laskettu olevan kustannuksia 337,000 markkaa, mihin lisäksi tulisi kustannuksia koulutontin järjestämisestä ja tasoittamisesta sekä paikan aitaamisesta 14,560 markkaa.

Rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä edellä mainitun XIV kaupunginosan pohjoisosaan rakennettavan kansakoulutalon piirustukset; sekä

antaisi kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi laatia rakennusyrityksen pääpiirustukset ja lopullisen kustannusarvion.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi⁵⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

Töölön Arbetets vänner yhdistyksen kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen edellä mainitun kansakoulutalon sijoittamisesta toiseen paikkaan valtuusto, rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon, epäsi⁶⁾.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 21 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. — 3) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 58. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — 5) Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 8 §. — 6) Valt. pöytäk. lokak. 5 p. 21 §.

Vahvistaessaan 1916 vuoden menosäännön myönsi¹⁾ kaupunginvaltuusto uusien kansakoulutalojen teettämiseen 100,000 markan siirtomäärärahan.

Määräraha uusien kansakoulutalojen teettämiseen.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti¹⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin kansakoulutalojen korjauksiin 23,000 markkaa.

Määräraha kansakoulutalojen korjauksiin.

Niinkään 1916 vuoden menosäännön vahvistaessaan osotti¹⁾ kaupunginvaltuusto Bengtsårin kasvatuslaitoksen korjauksiin 3,900 markkaa.

Määräraha Bengtsårin kasvatuslaitoksen korjauksiin.

Kokouksessaan marraskuun 11 päivänä 1913 päätti²⁾ kaupunginvaltuusto m. m.:

Kysymys työväenopistotalon tonttipaikasta.

että rakennus kunnan työväenopistoa varten teetetään korttelin n:o 345 tontille n:o 13 XI kaupunginosaan;

että mainittuun tarkoitukseen niinkään varataan sanotun korttelin tontit n:ot 11 ja 15; sekä

että kaupungin yleisten töiden hallituksen on laadittava ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi lähetettävä puheena olevan rakennuksen piirustukset ja kustannusarvio, laadittuina pääasiallisesti rahatoimikamarin kirjelmässä lokakuun 13 päivältä mainitun laajemman ohjelman mukaisesti, jonka mukaan rakennuksesta oli laskettu olevan kustannuksia likimäärin 420,000 markkaa.

Kirjelmässä³⁾ huhtikuun 1 päivältä mainitsi työväenopiston yhteinen johtokunta kaupungin yleisten töiden hallituksen kehottaneen sitä antamaan lausunnon eräistä mainitun hallituksen ehdottamista muutoksista opistotalon asemapiirustuksiin, minkä ohessa yhteiselle johtokunnalle oli suotu tilaisuus lausua mielensä muistakin huoneistojen sijoitukseen ehkä halutuista muutoksista. Näitä kysymyksiä käsitellessään oli työväenopiston yhteinen johtokunta havainnut olevan syytä ottaa harkittavaksi kysymyksen talon sijoittamisesta muuanne kuin osotettuun paikkaan. Yhteisen johtokunnan hankkimista tilastollisista numerotiedoista kävi selville, että kaupungin ruotsia puhuva väestö etusijassa asui I—IX kaupunginosassa, jota vastoin sen määrä X—XII kaupunginosassa oli ainoastaan noin 20 %. Tähän nähden oli luultavaa, että ruotsinkielisiin esitelmätilaisuuksiin ja oppitunneille saapuisi enintään muutamia kymmeniä kuulijoita, siinä tapauksessa että opistotalo sijoitettaisiin Helsinginkadun varrelle. Työväenopiston suomenkielisellekin osastolle olisi epäilemättä tuntuvaksi eduksi, jos opistotalo voitaisiin sijoittaa Hakaniementorin läheisyyteen, joten talo sijaitisi Työväentalon ja muiden työväestölle tärkeiden liikennekeskusten, niinkuin Työväen sanomalehtiosakeyhtiölle kuuluvan talon (Sirkuskatu n:o 3) ja Työväensäästöpankin talon läheisyydessä. Yhteinen johtokunta sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto ottaisi uudestaan harkittavaksi kysymyksen työväenopistotalon paikasta, sekä eh-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. — ²⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 63 ja 64. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23.

dotti siksi muuatta Hakaniemen torilla olevaa tonttia, joka oli varattu johonkin työväenluokan sivistyspyrintöjä edistävään tarkoitukseen, tonttia n:o 1 a korttelista n:o 301 Itäisen viertotien varrelta tai erästä korttelin n:o 301 b osaa Toisen linjan varrelta.

Rahatoimikamari, jolta oli vaadittu lausuntoa asiasta, viittasi kirjelmässä¹⁾ huhtikuun 22 päivästä asiasta maaliskuun 10 päivänä 1913 antamaansa lausuntoon²⁾ sekä huomautti, että yrityksen pikaiselle toteuttamiselle oli kohtalokasta, jos kaupunginvaltuusto päätti luopua aikaisemmasta päätöksestään. Sillä jos jokin tarkoitettuista tonttipaikoista osotettaisiin puheena olevan talon paikaksi, täytyisi epäilemättä koko rakennusohjelma laatia uudestaan. Kaikki ehdotetut tontit olivat nimittäin joko niin kalliita tai niin laajoja, että niitä tuskin voitiin käyttää yksinomaan tässä mainittuun tarkoitukseen. Kamari sentähden esitti, että työväenopiston yhteisen johtokunnan esitys ei aiheuttaisi toimenpidettä.

Asiaa esiteltäessä päätti³⁾ kaupunginvaltuusto antaa sen valmisteltavaksi valiokunnalle, johon valittiin herrat V. von Wright, Tarjanne, Sederholm, Listo ja Hornborg.

Määräraha sähkölaitoksen laajentamiseen.

Kirjelmässä⁴⁾ lokakuun 22 päivästä lähetti rahatoimikamari valtuustolle kamariin annetun, kaupunginvaltuustolle osotetun kirjelmän⁴⁾ saman kuukauden 18 päivästä, jossa kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi sekä osotettavaksi 420,000 markkaa uuden turbogeneraattorin hankkimiseksi sähkölaitokseen syyskuun 1916 että mainitun laitoksen muiden laajennusten jättämisestä toistaiseksi, ja ehdotti kamari kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että 1911 vuoden obligatiolainasta osotetaan 420,000 markkaa uuden turbogeneraattorin hankkimiseksi sähkölaitokseen syyskuun 1916; että mainitun laitoksen muut laajennukset jätetään toistaiseksi sillensä; sekä

että varsinainen kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia edellä mainitulle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ esityksen.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ sitten k. senaatilta hankkia vahvistuksen lisätyä valtuuston päätökselle määrärahan osottamisesta edellä mainittuun tarkoitukseen.

Edellä mainittu 420,000 markan määräraha merkittiin⁷⁾ 1916 vuoden menosääntöön.

Sähkölaitoksen rakennusten y. m. kunnossapitoon osotti⁷⁾ kau-

Määräraha sähkölaitoksen rakennusten kunnossapitoon y. m.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23. — ²⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 60 ja seur. — ³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 16 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 53. — ⁵⁾ Lis. valt. pöytäk. marrask. 2 p. 1 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 2 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §.

punginvaltuusto 1916 vuoden menosäännön vahvistaessaan yhteensä 19,500 markkaa.

Vastamainitussa tilaisuudessa myönsi¹⁾ kaupunginvaltuusto kahden uimahuoneen teettämiseksi Busholmaan yhteensä 10,000 markkaa.

Niinikään 1916 vuoden menosäännön vahvistaessaan myönsi¹⁾ kaupunginvaltuusto seurahuoneen korjauksiin 3,000 markan määrärahan.

Oulutien talon n:ojen 3 ja 5 korjauksiin myönsi¹⁾ kaupunginvaltuusto 1916 vuoden menosäännön vahvistaessaan 6,100 markkaa.

Vastamainitussa tilaisuudessa myönsi¹⁾ kaupunginvaltuusto Eläintarhassa olevain kaupunginpuutarhan rakennusten korjauksiin 4,000 markkaa.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto Hakasalmen puiston n. s. portinvartijatuvan kuntoonpanettamiseksi käyttövaroistaan osottaa 650 markkaa sekä mainitun rakennuksen sittemmin, kunnes muuta määrättäisiin, annettavaksi kaupungin museolautakunnan käytettäväksi.

Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 4 päivältä tehdystä esityksestä päätti³⁾ kaupunginvaltuusto Alppilan ravintolaan laitettavaksi kaksi septictank-järjestelmän mukaista vesiklosettia ja tätä työtä varten, jonka sai heti alottaa, kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi 6,090 markkaa, joka rahamäärä kaupungin yleisten töiden hallituksen oli merkittävä vuodeksi 1916 laadittavaan erikoisbudjettiinsa.

Vahvistaessaan 1916 vuoden menosäännön myönsi¹⁾ kaupunginvaltuusto eräiden Oulunkylän rakennusten korjauksiin 1,770 markkaa.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto agronomi A. S. Lindholmin ja rakennusmestari A. N. Nybergin sekä heidän varamiehikseen arkkitehti M. Schjerfbeckin ja rakennusmestari W. Ekmanin.

Hermannin työväenyhdistyksen II kaupunginvaltuustolle tekemän, Vallilan korttelin n:o 545 tonttien n:ojen 14 ja 16 tonttikartan muuttamista koskevan anomuksen johdosta sekä rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto, että mainittujen tonttien sisäiset rakennusrajat oli muutettava kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen mukaisesti.

Määräraha uimahuoneen teettämiseksi Busholmaan.

Määräraha seurahuoneen korjauksiin.

Määräraha Oulutien talon n:ojen 3 ja 5 korjauksiin.

Määräraha kaupunginpuutarhan rakennusten korjauksiin.

Määräraha Hakasalmen puiston n. s. portinvartijatuvan kuntoonpanettamiseksi.

Vesiklosettien laittaminen Alppilan ravintolaan.

Määräraha eräiden Oulunkylän rakennusten korjauksiin.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehet.

Muutetut sisäiset rakennusrajat.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 12 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 11 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 7 p. 5 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 14 §.